

Náhrada škody

Požadavek osobní ochrany zákazníka na cestě domů překračuje míru, v jaké lze provozovatele činností, při nichž zákazník opouští provozovnu s vyšším obnosem, zatížit prevenční povinností. Je to především každý zákazník, kdo je povinen postarat se o svou bezpečnost, opouští-li kasino s vyšší peněžitou částkou. Provozovatel kasina nemůže do budoucna předjímat každý potenciálně hrozící exces ze strany svých zaměstnanců, zejména vykazuje-li takové jednání znaky úmyslného trestného činu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 3979/2011, ze dne 29.5.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce V. T., zastoupeného JUDr. M.Č., advokátem se sídlem v P., proti žalovaným 1) J. H. a 2) V. Casino a.s., se sídlem v P., zastoupené Mgr. M.H., advokátem se sídlem v P., o náhradu škody, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 10 C 75/2008, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. května 2011, č. j. 39 Co 64/2011-192, tak, že dovolání proti části výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2011, č. j. 39 Co 64/2011-192, jímž bylo rozhodováno o platební povinnosti druhé žalované ve výši 23.767,- Kč s příslušenstvím, se odmítá; ve zbyvajícím rozsahu se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

Žalobce se domáhal náhrady škody na zdraví a skutečné škody, která mu vznikla při loupežném přepadení dne 10. 3. 2006 po návštěvě kasina provozovaného druhou žalovanou. Požadovaná částka 1.122.995,- Kč sestává z náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 592.800,- Kč, z náhrady za bolest ve výši 18.000,- Kč, náhrady ztráty na výdělků po dobu pracovní neschopnosti ve výši 376.635,- Kč a po skončení pracovní neschopnosti od 1. 9. 2007 do 28. 2. 2008 ve výši 129.793,- Kč a náhrady škody na věcech ve výši 5.767,- Kč, vše s příslušenstvím. Dále uplatnil nárok na náhradu za ztrátu na výdělků od 1. 3. 2008 ve výši 26.172,- Kč měsíčně a na zaplacení 626.267,- Kč s příslušenstvím za odcizenou hotovost.

Okresní soud pro Prahu 8 částečným rozsudkem ze dne 17. 8. 2010, č. j. 10 C 75/2008-168, ve vztahu mezi žalobcem a druhou žalovanou zamítl žalobu v plném rozsahu s tím, že o nároku žalobce proti prvnímu žalovanému bude rozhodnuto v konečném rozsudku, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že dne 10. 3. 2006 v kasinu provozovaném druhou žalovanou její zaměstnanec M. N. telefonicky informoval prvního žalovaného o výhrách žalobce, o jeho podobě a času odchodu z kasina a poté první žalovaný s P. B. žalobce sledovali a před jeho bydlištěm jej přepadli a odcizili mu osobní věci včetně hotovosti. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 8. 2007, sp. zn. 41 T 10/2006, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 2 To 83/2007, byli první žalovaný a P. B. uznáni vinnými trestným činem loupeže a M. N. pomoci k tomuto trestnému činu. Podle soudu prvního stupně druhá žalovaná nenese odpovědnost za škodu vzniklou žalobci, byť byl M. N. jejím zaměstnancem. Škodou způsobenou při plnění pracovních povinností podle § 420 odst. 2 obč. zák. totiž není škoda způsobená činností, která sledovala výlučně uspokojování osobních zájmů zaměstnance, jak tomu je v projednávané věci. Odpovědnost druhé žalované nelze dovodit ani z § 415 obč. zák., neboť v daném případě neexistovaly konkrétní okolnosti vyžadující provedení určitých preventivních opatření (M. N. nebyl v době uzavírání pracovního poměru s druhou žalovanou trestně stíhán ani odsouzen a povinnost zvýšené kontroly zaměstnanců

kasina či povinnost zabezpečit okolí kasina neukládá žádný právní předpis).

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 5. 2011, č. j. 39 Co 64/2011-192, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně s výjimkou výroku týkající se prvního žalovaného a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se se skutkovými zjištěními a právními závěry soudu prvního stupně a uvedl, že druhá žalovaná neporušila prevenční povinnost, jestliže M. N. neměl v době uzavření pracovní smlouvy na výkon krupiéra záznam v rejstříku trestů, v pracovní smlouvě mu byla uložena povinnost mlčenlivosti a druhá žalovaná jako zaměstnavatel nemohla a priori předpokládat, že její zaměstnanec má v úmyslu spáchat trestnou činnost.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. z důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Za otázku zásadního právního významu, která dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, považuje „otázku vymezení hranic prevenční povinnosti stanovené ustanovením § 415 obč. zák., a to zda provozovatel kasina, popř. provozovatel činnosti, při které mohou nastat obdobná rizika, nemůže předpokládat, že další osoba spáchá trestný čin či zda je povinen v rámci prevenční povinnosti provést aktivní opatření, aby k tomu nedošlo“. Podle žalobce je činnost druhé žalované spojena s řadou předvídatelných rizikových situací, tj. že návštěvník kasina může být přepaden. Proto je jeho povinností učinit opatření k odvrácení takové události, stejně jako učinit opatření k zajištění plnění povinnosti mlčenlivosti zaměstnanců (např. lze umožnit zaměstnancům telefonické hovory pouze z určitého telefonu, aby měli obavu z případného pozdějšího odhalení protiprávního jednání). Klientům kasina by pak měla druhá žalovaná zajistit bezpečnost jak v jeho prostorách, tak v nejbližším okolí (zajištění doprovodu k autu, odvoz domů). Žalobce navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudky soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Druhá žalovaná ve vyjádření k dovolání uvedla, že projednávaná věc postrádá judikaturní přesah a proto by mělo být dovolání odmítnuto. Exces zaměstnance nemůže jít k tíži zaměstnavatele, požadavek žalobce na provozovatele kasin přesahuje rozumnou mez a znamenal by zásah do osobnostních práv zaměstnanců.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 o.s.ř.), se nejprve zabýval přípustností dovolání. Vzhledem k tomu, že dovoláním napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 25. 5. 2011, Nejvyšší soud o dovolání rozhodl podle dosavadních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 – srov. čl. II bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb. – dále též jen „o.s.ř.“).

Podle ustanovení § 237 odst. 1 o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)].

Podle ustanovení § 237 odst. 2 písm. a) o.s.ř. není dovolání podle odst. 1 přípustné ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokiem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50.000,- Kč a v obchodních věcech 100.000,- Kč; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

Jednotlivé složky práva na náhradu škody se projevují jako samostatné dílčí nároky odvíjející se od odlišného skutkového základu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 1969, sp. zn. 3 Cz 13/69, publikovaný pod č. 28/1970 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek) a s touto jejich samostatností je pak nutné počítat i při rozhodování o přípustnosti dovolání. Žalobce napadá

dovoláním mimo jiné část výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o bolestném ve výši 18.000,- Kč a o škodě na věcech ve výši 5.767,- Kč. Protože dovolání v tomto rozsahu směřuje proti rozsudku ve výroku o věci samé, kterým bylo rozhodnuto o samostatných peněžitých plněních nepřevyšujících 50.000,- Kč, je přípustnost dovolání vyloučena ustanovením § 237 odst. 2 písm. a) o.s.ř. Nejvyšší soud proto dovolání v tomto rozsahu jako nepřipustné odmítl podle § 243b odst. 5 a § 218 písm. c) o.s.ř.

Ve zbývajícím rozsahu (tj. ohledně celkové částky 1.725.495,- Kč s příslušenstvím a peněžité renty ve výši 26.172,- Kč měsíčně) je ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. dovolání přípustné, neboť otázka rozsahu prevenční povinnosti provozovatele sázkových her v kasinu ve vztahu k bezpečnosti zákazníků po opuštění provozovny nebyla dosud dovolacím soudem řešena. Dovolací soud je podle § 242 odst. 3 věty první o.s.ř. vázán vymezením právní otázky v dovolání, zda druhá žalovaná jako provozovatel herny porušila povinnost tzv. generální prevence tím, že neomezila možnost telefonování svých zaměstnanců a že žalobci, který u ní vyhrál vyšší obnos, nezajistila bezpečnost po odchodu z provozovny.

Občanský zákoník ani zvláštní právní předpis (zákon č. [202/1990](#) Sb., o loteriích a jiných podobných hrách) výslovně neupravují povinnosti provozovatele sázkových her v kasinu ve vztahu k osobní bezpečnosti zákazníků. Podle § 37 zákona č. [202/1990](#) Sb. kasino musí být vybaveno zabezpečovacím zařízením a monitorovacím zařízením; monitorovacím zařízením musí být obrazově a zvukově zaznamenán celý průběh všech provozovaných her, dále pak práce přípravné (výdej žetonů) a závěrečné (uzavírání stolů, počítání žetonů a hotovosti); podle § 36 tohoto zákona jsou pak návštěvníci povinni prokazovat při vstupu svou totožnost a kasino vede jejich denní jmennou evidenci. Tato opatření slouží především účelům boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Porušení právní povinnosti (§ 420 odst. 1 obč. zák.), coby podmínka odpovědnosti provozovatele kasina za škodu na zdraví a majetku zákazníka, kterou utrpěl trestným činem spáchaným mimo provozovnu, by tak mohlo být založeno nesplněním obecné povinnosti předcházet škodám (§ 415 obč. zák.).

Podle § 415 obč. zák. každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.

Podle zákonného požadavku tzv. generální prevence, jehož nedodržení představuje porušení právní povinnosti ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zák., je každý povinen zachovávat takový stupeň bedlivosti, který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který - objektivně posuzováno - je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví či majetku. Je totiž povinností každého chovat se tak, aby nezpůsobil škodu. Toto ustanovení předpokládá běžnou míru opatrnosti odpovídající obvyklým poměrům v dané konkrétní situaci, nikoliv však již bezbřehou povinnost předvídat a předcházet veškerým v budoucnu možným škodám (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2010, sp. zn. 25 Cdo 5030/2007, publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek NS, C. H. Beck, pod C 8356 - dále též jen „Soubor“). Nepočíná-li si někdo v souladu s takto obecně stanovenou právní povinností, chová se protiprávně a postihuje ho za to - za splnění dalších předpokladů - občanskoprávní odpovědnost za škodu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 618/2001, Soubor C 1725).

Je zřejmé, že herny (kasina), kde dochází k vkladům a sázení vyšších částek, z nichž mohou někteří zákazníci dosáhnout peněžních výher, představují specifické prostředí ohrožené potenciální trestnou činností jak vůči provozovateli her a sázek, tak vůči jeho zákazníkům. Odtud plynou zvýšené požadavky na provozovatele, aby učinil opatření, která mohou nebezpečí deliktů při provozování takové činnosti omezit, aniž však lze předpokládat, že by bylo možné hrozbu trestné činnosti zcela eliminovat. Zaměstnanec druhé žalované (krupier M. N.) v průběhu večera 10. 3. 2006

podával telefonicky informace svým komplicům o výhrách žalobce, výši obnosu, podobě žalobce a o času jeho odchodu, čímž se spolupodílel na přípravě jeho loupežného přepadení po opuštění provozovny. Protože tedy k trestnému činu nedošlo v provozovně, nýbrž až v místě bydliště zákazníka, je bezvýznamné, jak a nakolik bylo postaráno o bezpečnost zákazníků v provozovně a jak byly tyto prostory monitorovány či chráněny. Z hlediska tzv. generální prevence je tak v dané věci významné počínání žalované při výběru zaměstnance a jeho případné kontrole při vykonávané činnosti pro zaměstnavatele.

Jak dále vyplývá ze skutkových zjištění v projednávané věci [skutkový stav věci není vzhledem k přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. předmětem dovolacího přezkumu], M. N. neměl před uzavřením pracovního poměru záznam v rejstříku trestů a písemně se v pracovní smlouvě zavázal zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozví při výkonu funkce, a to i po skončení pracovního poměru (povinnost mlčenlivosti ohledně sázejících a jejich účasti na hře, včetně jejich výhry či prohry plyne ostatně přímo ze zákona, konkrétně z § 46b odst. 1 zákona č. [202/1990](#) Sb., o loteriích a jiných podobných hrách); zavázal se též počínat si tak, aby zaměstnavateli nevznikla škoda a zabránit podle svých sil hrozící škodě. I když lze přisvědčit dovolateli, že popsaná preventivní pracovníprávní opatření mají víceméně formální charakter a sama o sobě nejsou způsobilá eliminovat trestnou činnost zaměstnance, lze je považovat za běžné prostředky zaručující obvyklou míru kvality při výběru použité osoby. Nebylo-li tvrzeno ani zjištěno závadové chování M. N. jak v dřívější době, tak ani během trvání pracovního poměru před předmětným incidentem, neměla druhá žalovaná důvod ke zvýšené kontrole jeho počínání ve službě a nemohla předvídat, že se dopustí závažné úmyslné trestné činnosti ve spolupráci s dalšími osobami. Nelze proto považovat za porušení prevenční povinnosti ze strany žalované, jestliže nepřijala jiná opatření. O jejich účinnosti lze ostatně mít pochybnosti, zejména dovolatelem zmiňované omezení telefonických hovorů na jediný přístroj v provozovně by jistě nemohlo komunikaci spolupachatelů zamezit či ji závčas odhalit. Požadavek osobní ochrany zákazníka na cestě domů pak nepochybně překračuje míru, v jaké lze provozovatele činností, při nichž zákazník opouští provozovnu s vyšším obnosem, zatížit prevenční povinností. Je to především každý zákazník, kdo je povinen postarat se o svou bezpečnost, opouští-li kasino s vyšší peněžitou částkou.

Lze tedy uzavřít, že provozovatel kasina nemůže do budoucna předjímat každý potenciálně hrozící exces ze strany svých zaměstnanců, zejména vykazuje-li takové jednání znaky úmyslného trestného činu. Nebyly-li v posuzovaném případě zjištěny jakékoliv náznaky, že její zaměstnanec chystá trestný čin proti zákazníkovi (výherci), nelze druhé žalované vytýkat porušení prevenční povinnosti, neučinila-li konkrétní opatření proti přepadení žalobce, které provedly další osoby mimo provozovnu. Ze všech těchto důvodů shledal dovolací soud rozsudek odvolacího soudu v otázce aplikace § 420 odst. 1 a § 415 obč. zák. věcně správným, proto neopodstatněné dovolání žalobce podle § 243b odst. 2 věty před středníkem o.s.ř. zamítl, aniž by k jeho projednání nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)

- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)